



Unieke financiering voor onderhoud cultuurlandschap

20 jaar Groenfonds Midden-Delfland (2)

Door boeren te belonen voor onderhoud van het cultuurlandschap was Midden-Delfland haar tijd vooruit. 'Het Groenfonds brengt de vraag naar een mooi landschap vanuit de stad en het aanbod hiervoor vanuit boeren bij elkaar,' zegt Ingrid ter Woorst, destijds ambtenaar bij de gemeente Schipluiden en later Midden-Delfland. Zij heeft, samen met voormalig burgemeester Marja van Bijsterveldt, een cruciale rol gespeeld bij de totstandkoming van dit voor Nederland unieke fonds. Een derde vrouw bewaakt de uitvoering: Monique Ammerlaan van Agrarische Natuurvereniging Vockestaert met haar collega's.

Schilderachtige hoogstamboomgaard met knotwilgen, die beide met steun van het Groenfonds worden beheerd. Foto Tiny van der Meer.

De waarde van een open gebied

'In de tijd van de gemeentelijke herindeling realiseerden we ons als gemeente het belang van een open veenland- schap met koeien in de wei en mooie wolkenpartijen. Een landschap dat ook waarde heeft voor de mensen die er omheen wonen,' zegt Marja van Bijsterveldt, destijds burgemeester van Schipluiden. 'Het is mooi en ook wel bijzonder dat uit de onderhandelingen over de grond-

posities destijds een structurele financiering via het Groenfonds is ontstaan om ons unieke landschap te be- heren en de boeren te ondersteunen in de ontwikkeling van het landschap naar de toekomst. Daar mogen we trots op zijn. Dat het zo goed functioneert, komt vooral ook door de professionele manier waarop Vockestaert er vorm en inhoud aan geeft.'

Uniek financieringsinstrument

De totstandkoming van het fonds had heel wat voeten in de aarde. Ingrid kan er smakelijk over vertellen. 'Het plan hebben we als gemeente samen met LTO Delflands Groen en Vockestaert bedacht. Het idee, om boeren op basis van een puntensysteem een tegemoetkoming in de beheer- en onderhoudskosten van het landschap te geven, werd echter in eerste instantie door het Rijk beschouwd als ongeoorloofde inkomenssteun. Zelfs toenmalig minister Veerman is er aan te pas gekomen. Toen in 2006 groen licht uit Brussel kwam, konden we eindelijk echt aan de slag.'

Ingrid benadrukt dat het Groenfonds een beheerfonds is en geen investeringsfonds. Het is ondergebracht in een stichting, waardoor het niet op de gemeentelijke begroting staat en buiten de politieke waan van de dag blijft. Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten (Den Haag, Delft, Midden-Delfland en Maassluis). De zes-jarige contractperiode geeft ruimte om te experimenteren en evalueren. De boeren zien de vergoeding volgens haar ook vooral als een morele steun, want het gaat om relatief bescheiden bedragen. Toen Brussel akkoord was, kwam er zoveel belangstelling voor het plan dat het ministerie besloot om een landelijke catalogus Groenblauwe Diensten te maken die nog steeds wordt gebruikt. Met een structurele financiering van het onderhoud via het Groenfonds is Midden-Delfland echter tot op de dag van vandaag uniek in Nederland. Ingrid noemt spontaan ook Monique Ammerlaan, die volgens haar een lintje verdient voor haar rol in de uitvoering.

Monique is getrouwd met een melkveehouder in Schipluiden. Ze werkt al ruim 10 jaar voor Vockestaert, dat in 1999 is opgericht door boeren die zich willen inzetten voor het gebied en de weidevogels. Samen met haar collega's coördineert en controleert ze de uitvoering van de regeling voor het Groenfonds. Ze ziet het als een manier om boeren extra te motiveren aandacht te besteden aan beheer en onderhoud. 'Het is gemakkelijk om oude dingen af te breken of landschapselementen niet te onderhouden.' De kracht van het fonds zit volgens haar in de vrijwilligheid, omdat deelnemers dan intrinsiek zijn gemotiveerd om mee te doen. Ze is blij dat boeren via het Groenfonds ook een bijdrage kunnen krijgen voor het openstellen van hun bedrijf voor educatieve en recreatieve doeleinden, 'want kennis over boeren bij de stedeling is belangrijk.'

Oog voor de toekomst

Marja van Bijsterveldt benadrukt het belang om de beoogde doelen* te halen en out-of-the-box te blijven nadenken over andere verdienmodellen voor boeren. 'Met de verdichting in de steden, de klimaatadaptatie en voedselvoorziening via kortere ketens wordt het belang van een open gebied alleen maar groter.'

Frank ten Have, CDA-er en oud-wethouder gemeente Midden-Delfland, is ook van mening dat er meer aandacht nodig is voor het verdienmodel van boeren. 'Dat kan door maatregelen die de grondkosten beheersbaar houden via privaat/publieke constructies.'

Het Groenfonds vindt hij 'een super interessant construct, omdat het is ontstaan vanuit de intrinsieke



motivatie van het gebied'. Wel vindt hij het jammer dat het concept, na het instappen van Maassluis met de bouwlocatie Wilgenrijk, niet opschaalbaar is gebleken. De poging om bijvoorbeeld Pijnacker-Nootdorp mee te laten doen is niet gelukt. Hij noemt het een weeffoutje en pleit daarom voor (wettelijke) regeling op rijksniveau voor groencompensatie bij nieuwbouwprojecten. 'Zoets als de 1% regeling voor kunst bij grote bouwprojecten, want groen in stand houden is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.' De kans daarop acht hij evenwel klein met het huidige kabinet. 'Daarom is het goed om er een politiek agendapunt van te maken.' Ook onderstreept hij het belang van korte ketens. *Heerlijk van Dichtbij* stimuleert bijvoorbeeld de verkoop van streekproducten en in de gebiedscoöperatie Delflandshof werken vijf kringloopboeren samen. Beide initiatieven ontvangen daarbij steun van het Groenfonds. In deel 3 meer over de rol van het fonds in het versterken van de stad/landverbinding.

Irmgard Bomers

* Uitvoeringsprogramma BPL
bpl.middendelfland.nl

Deelnemende gemeenten Groenfonds. Bron Groenfonds Midden-Delfland.

Met het nieuwe zuivellokaal van Delflandshof kunnen lokale melkveehouders hun afzet vergroten. Foto Rianne de Vette.

